

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 330.322.1:351

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.61-3>

Гришкевич О.М.

директор департаменту державних інвестиційних проєктів
та підтримки розвитку Мінекономіки,
асистент кафедри менеджменту в будівництві
ВСІП «Інститут інноваційної освіти»

Київського національного університету будівництва і архітектури

Gryshkevych Oksana

Director of the Department of Public Investment Projects
and Development Support

Ministry of Economic development, Trade and Agriculture of Ukraine

Assistant of the department of management in construction

SSU "Institute of Innovative Education" of the

Kyiv National University of Construction and Architecture

СТРАТЕГІЧНА ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗМІСТУ ЦІЛЮВИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОГРАМ

Гришкевич О.М. Стратегічна параметризація економічного змісту цільових інвестиційних програм.

Ключові управлінські процеси стратегічної параметризації цільових інвестиційних програм розглянуто на основі аналізу застосування програмно-цільового методу (ПЦМ) в управлінні публічними інвестиціями шляхом огляду цільових інвестиційних програм, таких як бюджетні програми, інвестиційні програми, державні цільові програми, а також визначено елементи їх стратегічної параметризації. Параметризація інвестиційних програм здійснюється відповідно до прийнятих стратегічних програм економічного розвитку національного рівня та секторальних стратегій, а також програм і планів заходів. Проаналізовано міжнародну практику управління публічними інвестиціями та його складових частин, які пов'язані зі стратегуванням цілей публічного інвестування та наслідків неефективного управління інвестиціями. За результатами дослідження зроблено висновки щодо ролі стратегічного планування та координації між різними рівнями врядування, сформульовано пропозиції стосовно розвитку цілісної системи державного стратегічного планування розвитку країни, яка впливає перш за все на ефективне спрямування державних ресурсів та визначення напрямів залучення приватних інвестицій у формі державно-приватного партнерства.

Ключові слова: цільові інвестиційні програми, державні цільові програми, бюджетні програми, стратегічне планування, управління публічними інвестиціями, державно-приватне партнерство.

Гришкевич О.Н. Стратегическая параметризация экономического содержания целевых инвестиционных программ.

Ключевые управленческие процессы стратегической параметризации целевых инвестиционных программ рассмотрены на основе анализа применения программно-целевого метода (ПЦМ) в управлении публичными инвестициями путем обзора целевых инвестиционных программ, таких как бюджетные программы, инвестиционные программы, государственные целевые программы, а также определены элементы их стратегической параметризации. Параметризация инвестиционных программ осуществляется в соответствии с принятыми стратегическими программами экономического развития национального уровня и секторальных стратегий, а также программами и планами мероприятий. Проанализирована международная практика управления публичными инвестициями и его составляющих, связанных со стратегированием целей публичного инвестирования и последствий неэффективного управления инвестициями. По результатам исследования сделаны выводы о роли стратегического планирования и координации между различными уровнями управления, сформулированы предложения по развитию целостной системы государственного стратегического планирования развития страны, которая влияет прежде всего на эффективное распределение государственных ресурсов и определение направлений привлечения частных инвестиций в форме государственно-частного партнерства.

Ключевые слова: целевые инвестиционные программы, государственные целевые программы, бюджетные программы, стратегическое планирование, управление публичными инвестициями, государственно-частное партнерство.

Gryshkevych Oksana. Strategic parameterization of the economic content of target investment programs.

Reviving investment for economic growth is one of the most important challenges facing countries, but the limited fiscal space of budget funds, together with the use of investment as a stimulus for growth, requires greater efficiency in public investment management practices. The article analyzes the key management processes of the strategic parameterization of target investment programs. The application of the program-target method (PCM) in public investment management based on a review of target investment programs such as budget programs, investment programs, and state target programs is considered and elements of their strategic parameterization are identified. The parameterization of investment programs is carried out in accordance with the adopted strategic programs for economic development on the national level and sectoral strategies and their corresponding programs and action plans. The resources needed to implement the current target programs do not meet budget constraints, so many of them remain underfunded. The approved target programs and sectoral strategies do not address the issue of public investment planning. Thus, there is no clear hierarchy of strategic documents and lack of coordination that will ensure coherence in public investment management between different levels of government and efficient allocation of available financial resources. Analyzing the international practice of public investment management and its components related to the prioritization of public investment goals I have convinced that generally accepted methodologies suggest to focus on five institutes-fiscal goals and regulations, national and sectoral planning, coordination between organizations, project evaluation and alternative infrastructure financing. Based on the results of the study, conclusions were drawn about the role of strategic planning and coordination between different levels of government and prepared proposals on the development of an integral system of state strategic planning for the country's development, it affects, first of all, the effective allocation of public resources and the determination of streams for attracting private investment in the form of public-private partnership.

Key words: targeted investment programs, state targeted programs, budget programs, strategic planning, public investment management, public-private partnership.

Постановка проблеми. Пожвавлення інвестування задля економічного зростання є однією з найважливіших задач, із якими стикаються країни, але обмежений фінансовий простір разом з використанням інвестицій як стимулу для зростання вимагає більшої ефективності в практиці державного управління інвестиціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд матеріалів міжнародних організацій показує, що країни, які краще управляють своїми інвестиціями, як правило, досягають більшої ефективності публічних інвестицій [1, с. 2; 2, с. 6].

Питанням інвестування присвячено чимало наукових праць, але питанням управління публічними інвестиціями, особливо у вітчизняних дослідженнях, – зовсім мало уваги. Більшість робіт зосереджена на проблематиці фінансування та бюджетування державних інвестицій (Н. Лещенко [3, с. 2], С. Батіщева [4, с. 37], С. Ковалівська [5, с. 3]), декілька робіт сфокусовані на управлінських аспектах державного інвестування та його ефективності (О. Гордієнко [6, с. 12], Г. Єршова [7, с. 2], О. Федорчак [8, с. 45]).

Питання цільових інвестиційних програм у контексті управління державними інвестиціями залишилось поза зоною уваги вітчизняних дослідників.

З огляду на негативні оцінки управління державними інвестиціями в Україні з боку Світового банку та Міжнародного валютного фонду, які володіють міжнародною експертизою у цій сфері [9, с. 45; 10, с. 35], потребує вирішення проблема управління публічними інвестиціями щодо планування публічних (державних) інвестицій, зокрема через інструмент цільових програм. Виходячи з практики управління державними інвестиціями, яка склалась в Україні, вважаємо доцільним дослідження цільових інвестиційних програм як інструменту планування економічного розвитку та необхідних публічних інвестицій.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є аналіз і визначення ключових управлінських процесів стратегічної параметризації цільових

інвестиційних програм, окреслення напрямів їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо застосування програмно-цільового методу (ПЦМ) в управлінні публічними інвестиціями.

У цій сфері ПЦМ має забезпечувати зв'язок пріоритетних напрямів публічного (державного) інвестування через програми й проекти з інструментами фінансування за рахунок публічних коштів, тобто здійснювати вертикальну інтеграцію стратегічного планування та бюджетного процесу.

Існує низка форм цільових інвестиційних програм, які стосуються планування та використання публічних коштів (кошти державного та місцевого бюджетів, власні кошти державних та комунальних підприємств, залучені кредити Урядом або під державні гарантії, зокрема пільгові кредити МФО та державних фінансових установ іноземних держав).

У бюджетному процесі програмно-цільовий метод здійснюється шляхом управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу. Програмно-цільовий метод застосовується на рівні державного бюджету та на рівні місцевих бюджетів, а його особливими складовими частинами є бюджетні програми та їх результативні показники.

Цільове та ефективне використання бюджетних коштів має забезпечуватися протягом усього строку реалізації відповідних бюджетних програм у межах визначених бюджетних призначень. Результативні показники бюджетної програми використовуються для оцінювання ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів і включають кількісні та якісні показники. Такі показники визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяль-

ності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг.

Бюджетна програма може передбачати фінансування одного державного інвестиційного проєкту або проєкту соціально-економічного розвитку, який підтримується МФО, чи декількох проєктів, якщо вони пов'язані спільними цілями державної політики у певній сфері. Це можна побачити завдяки аналізу додатку 8 (раніше 9) до закону про державний бюджет, яким є Перелік кредитів (позик), що залучаються державою до спеціального фонду Державного бюджету України на 2020 рік від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проєктів. Бюджетна програма за КПКВК 2751600 передбачає асигнування за такими трьома проєктами у сфері розвитку міської інфраструктури: розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого тепlopостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці.

За бюджетними програмами використовується програмна класифікація бюджету згідно з Наказом Міністерства фінансів «Про бюджетну класифікацію» від 14 січня 2011 року № 11, яким встановлено структуру кодування програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету. Програмна класифікація бюджету містить ідентифікатор для бюджетних програм інвестиційного спрямування (5-та цифра коду має бути «8»). Застосовувана класифікація не є універсальною, оскільки непоодинокі випадки, коли явно бюджетна програма інвестиційного спрямування не класифікована як інвестиційна. У 2011 році видатки на реконструкцію медичного університету були класифіковані як інвестиції (бюджетна програма мала в коду «8»), тоді як будівництво клінічної лікарні – ні. Водночас, як правило, з назви програми можна зрозуміти, чи є вона інвестиційною програмою.

Окремо слід відзначити, що до 2015 року поняття «інвестиційна програма» та «інвестиційний проєкт» мали єдине визначення, що не давало чіткого розмежування цих двох понять. Під час внесення змін до Бюджетного кодексу України було вилучено поняття в контексті загальних інвестиційних програм і додано визначення державних інвестиційних проєктів, наближене до міжнародних стандартів [11, с. 1; 12, с. 1]. При цьому далі використовується поняття «інвестиційні програми регіонального розвитку», які можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.

Інший вид інвестиційних програм застосовується у сфері централізованого водопостачання та водовідведення і є комплексом заходів для підвищення рівня надійності та забезпечення ефективної роботи систем централізованого водопостачання і водовідведення, який містить зобов'язання суб'єкта господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення щодо будівництва (реконструкції, модернізації) об'єктів у цій сфері, підвищення якості послуг з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, а також зазначенням джерел фінансування та графіка виконання [13, с. 1].

Отже, параметри такої інвестиційної програми є цільовими, вимірюваними й стосуються конкретної послуги.

Також програмно-цільовий метод у бюджетному процесі передбачає застосування середньострокового бюджетного планування, в рамках якого здійснюється складання Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету). Крім того, орган виконавчої влади (головний розпорядник бюджетних коштів) розробляє план діяльності на середньостроковий період (включаючи заходи щодо реалізації інвестиційних проєктів) з урахуванням Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету), закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет), прогнозних та програмних документів економічного й соціального розвитку.

До таких програмних документів також належать державні цільові програми, що можуть фінансуватися за публічні кошти.

Економічний зміст державних цільових програм полягає в їх спрямованості на вирішення комплексних галузевих і міжгалузевих проблем виробництва, підвищення його ефективності та якісних характеристик, забезпечення ресурсозбереження, створення нових виробництв, розвиток виробничої кооперації [14, с. 1; 15, с. 1].

Концепція державної цільової програми має включати визначення проблеми, на вирішення якої спрямована програма; аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її вирішення програмним методом; мету програми; визначення оптимального варіанта вирішення проблеми на основі порівняльного аналізу можливих варіантів; шляхи й способи вирішення проблеми, строк виконання програми; очікувані результати виконання програми, визначення її ефективності; оцінювання фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, необхідних для виконання програми [15, с. 2].

Під час прийняття рішення щодо доцільності розроблення програми обов'язково мають враховуватися наявність реальних можливостей фінансування програми за рахунок коштів державного бюджету; співвідношення фінансування програми за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел; соціально-економічна ефективність програми (рівень наближення до відповідних стандартів ЄС, підвищення конкурентоспроможності, питання енергозбереження тощо), очікувані кінцеві результати виконання програми та її вплив на соціально-економічний і культурний розвиток України. У розділі «Очікувані результати, ефективність програми» подаються розрахунки кількісних та якісних показників (економічні, соціальні, екологічні, наукові тощо), яких передбачається досягти в результаті виконання програми з обґрунтуванням їх ефективності.

Отже, практично кожна державна цільова програма має містити параметри економічного змісту, які також відображаються в очікуваних результатах, а їх досягнення може свідчити про ефективність програми.

Основна частина кожної державної цільової програми складається з переліку завдань і заходів, який формується відповідно до виробничо-господарських, організаційно-правових, соціально-економічних, екологічних вимог. Заходи програми – це фактично майбутні інвестиційні проєкти, якщо вибраний варіант реалізації програми передбачає модернізацію або створення основних засобів.

За результатами аналізу бачимо, що сьогодні всі типи цільових інвестиційних програми, які практично застосовуються в Україні, складаються з інвестиційних проєктів або проєктів будівництва, розроблені для виконання заходів інвестиційного характеру. Параметризація інвестиційних програм відбувається відповідно до прийнятих стратегічних програм економічного розвитку національного рівня, секторальних стратегій та відповідних програм.

Ефективне інвестиційне планування вимагає практики або інститутів, які забезпечують фінансову стійкість публічних (державних) інвестицій та ефективну координацію між секторами, рівнями державного управління, а також між державним і приватним секторами.

Які чинники можуть підвищити ефективність на етапі планування?

Відповідно до рекомендованої структури управління публічними інвестиціями [1, с. 19; 2, с. 21], гарне планування вимагає передової практики управління державними фінансами в таких інституціях: фіскальні цілі та правила, національне та галузеве планування, координація між організаціями, оцінювання проєктів та альтернативне фінансування інфраструктури.

1) На етапі планування фіскальні цілі й правила допомагають гарантувати, що загальні рівні державних інвестицій є адекватними, передбачуваними та стійкими.

Тепер припустимо, що в цьому році витрати мають бути скорочені, тому що дохід падає нижче очікуваного рівня. Коли уряд стикається з проблемами, такими як фіскальна консолідація, він часто вирішує спочатку скоротити витрати на державні інвестиції. Це пов'язано з тим, що скорочення інших галузей витрат, таких як урядова заробітна плата або соціальні виплати, політично більш складно.

Коли уряд скорочує капітальні витрати на поточні проєкти, він може прийняти рішення про рефінансування проєктів пізніше, коли у буде достатньо ресурсів. Однак такі рішення призводять до циклу запуску й зупинки багатьох інвестиційних проєктів, що є марнотратним та неефективним.

В Україні фіскальні цілі та правила регулюються бюджетним законодавством, для ефективнішого планування публічних інвестицій подальшого розвитку потребує середньострокове бюджетування.

2) Хороші національні та галузеві плани важливі, тому що вони гарантують, що рішення про державні інвестиції засновані на чітко визначених пріоритетах потреб, реалістичних фінансових ресурсах і точних розрахунках витрат на кілька років. Однак деякі країни складають список проєктів в національному плані розвитку, не зазначаючи, які проєкти є найбільш важливими. У деяких країнах цей список проєктів в п'ять разів перевищує наявні ресурси.

Наприклад, під час планування підготовки інфраструктури до проведення футбольного чемпіонату Євро-2012 сумарна вартість поданих інвестиційних пропозицій міст, що прийматимуть чемпіонат, перевищувала обсяг видатків бюджету країни. Були запропоновані об'єкти, які не могли бути задіяні у проведенні чемпіонату Євро-2012 (крематорій у м. Києві) або мали у майбутньому допомогти у наданні медичних послуг через 9 місяців після чемпіонату (пологовий будинок у м. Харкові), що свідчить про явне переоцінювання масштабів наслідків перебування команд і фанів в Україні.

Формування державної цільової програми з чітко визначеною метою під час підготовки інфраструктури до 2012 року дало змогу відсіяти пропозиції і проєкти, які не відповідали зобов'язанням, наданих країною в гарантіях перед УЄФА, та чітко окреслити завдання на 5 років, розрахувати прогностичні обсяги фінансування й визначитися з джерелами. Щороку за результатами виконання ДЦП Євро-2012 уточнялися планові показники на наступні роки і враховувались вартісні показники вже затверджених в установленому порядку проєктів будівництва. З точки зору планування та виконання це є однією з найефективніших програм економічного спрямування, що була реалізована досі за роки незалежності держави.

3) Центральним органам виконавчої влади необхідно координувати свої дії з місцевими органами влади, контролювати державні корпорації або державні підприємства і розвивати державно-приватне партнерство з приватним сектором. І державні корпорації, і ДПП за правильного управління могли б надати державі альтернативне фінансування інфраструктури.

Хороші центральні та місцеві координаційні механізми об'єднують плани публічних інвестицій на всіх рівнях врядування, забезпечують впевненість у фінансуванні з боку центрального уряду й забезпечують стійкі рівні субнаціонального запозичення.

Центральні та місцеві органи влади повинні добре координувати плани капітальних вкладень, капітальні трансферти і звітність за зобов'язаннями. Слабка координація між центральними й місцевими органами влади веде до неефективності.

Наприклад, місцевий уряд будує школу, щоб охопити кілька віддалених сіл. Однак школа не має сполучення з новою дорогою державного значення через відсутність координації з центральним урядом на етапі проєктування.

4) Як уже зазначено, державно-приватні партнерства можна використовувати як альтернативний механізм фінансування інфраструктури. ДПП є потенційно значним джерелом приватного фінансування й досвіду, але вони мають бути ретельно структуровані, щоби забезпечити справедливий розподіл ризику й винагороди.

Недостатня оцінка ризиків може обернутися значними витратами й додатковим навантаженням на державний бюджет у наступні бюджетні періоди.

5) Як зазначено у рекомендаціях Світового банку, добре управління ДПП забезпечує ефективну оцінку, відбір та моніторинг проєктів ДПП і зобов'язань за ними. Важливо, щоб уряди сформували стратегію ДПП, критерії відбору проєктів та уважно стежили за зобов'язаннями проєктів ДПП [2, с. 157].

Однак у багатьох країнах управління ДПП здійснюється поза звичайних процесів планування й складання бюджету. Це підриває адекватне управління державними фінансами, створює фіскальні ризики й викликає проблеми належного складання бюджету, бухгалтерського обліку та звітності.

Наприклад, проєкти ДПП, рухомі політичними ініціативами, часто розглядаються як виняткові випадки, отже, обходять традиційну перевірку економічної ефективності.

Важливо передбачити правила управління проєктами з тими ж методами, що застосовуються за звичайних публічних закупівель, тому що з міжнародного досвіду ДПП є одним з варіантів закупівель.

Який стан планування та реалізації цільових програм в Україні?

Сьогодні стратегічне планування в Україні проводиться в рамках Закону України «Про державне прогнозування та програми соціально-економічного розвитку» № 1602, який передбачає програму соціально-економічного розвитку на короткострокову й середньострокову перспективу, а також регіональні та місцеві стратегії різних рівнів. Водночас середньостроковий прогноз соціально-економічного розвитку останнім часом не затверджувався, а з 2012 року загалом законодавчо не передбачено необхідність розроблення та затвердження Державної програми економічного і соціального розвитку України на короткостроковий період, яка мала окреслювати напрями інвестування. Однак ця програма теж не вирішувала питання планування публічних (державних) інвестицій. Таким чином, немає чіткої ієрархії стратегічних документів і бракує координації, яка забезпечить узгодженість управління публічними інвестиціями між різними рівнями врядування.

Також на практиці багато державних цільових програм не є узгодженими стратегіями соціально-економічного розвитку, а зосереджуються на конкретному питанні. Як було зазначено у «Звіті з ефективності управління державними фінансами в Україні за 2015 рік» [10, с. 45], цільові програми також не визначають чіткого зв'язку між стратегією секторального розвитку та бюджетними коштами на наступні роки. Внаслідок цього ресурси, необхідні для реалізації цільових програм, не відповідають бюджетним обмеженням, тому багато з них залишаються недофінансованими. З того часу у стратегічному плануванні не відбулося змін на краще.

Крім того, відповідно до моніторингу, за 2018 рік державні цільові програми економічного характеру виконувались на 5% від запланованих у програмі обсягів фінансування [16, с. 3]. Це може свідчити про пере-

оцінку своєї спроможності фінансувати такі програми або завищені очікувані результати та необґрунтовані обсяги й джерела фінансування.

Висновки. Відповідно до міжнародної практики, наявність стратегічного планування та координації між різними рівнями врядування відіграє ключову роль у здійсненні стратегічної параметризації економічного змісту цільових інвестиційних програм.

Щодо стратегічного планування, то, на мою думку, треба здійснювати системні зміни (на основі розроблення відповідного законопроекту), а саме повністю переглянути систему визначення та впровадження цілей розвитку країни, тобто запровадити стратегічне планування на основі побудови ієрархічної та узгодженої моделі управління процесом розроблення та виконання документів. Слід визначити документи, перелік яких є необхідним і достатнім (вичерпним) для запровадження ефективної системи стратегічного планування, яка дасть змогу досягати максимальних результатів з найменшими затратами та ефективно реагувати на виклики сьогодення й майбутнього. У міжнародній практиці такі довгострокові програми розвитку охоплюють перспективу щонайменше 5 років, також є приклади тридцятирічного горизонту прогнозування розвитку й більше.

Реалізація такого підходу забезпечить правове підґрунтя для формування цілісної системи державного стратегічного планування розвитку країни, встановлення вимоги щодо цілевизначення, цілепокладання та взаємозв'язку цілей, пріоритетів, завдань, заходів, показників досягнення цілей розвитку та відповідних ресурсів, перш за все ефективного спрямування державних ресурсів та визначення напрямів залучення приватних інвестицій на умовах державно-приватного партнерства (ДПП).

Питання ефективності альтернативного механізму фінансування інфраструктурних проєктів та особливостей державного управління таких публічних інвестицій потребує додаткового дослідження.

Список використаних джерел:

1. Making Public Investment more efficient. IMF. URL: http://www.cica.net/wp-content/uploads/2016/06/160202_IMF_-_Making-public-investment-more-efficient_1.pdf (дата звернення: 08.11.2020).
2. The Power of Public Investment Management: Transforming Resources into Assets for Growth. WBG. 2014. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/20393> (дата звернення: 08.11.2020).
3. Лещенко Н. Інвестиції за рахунок бюджету: що це таке? *Популярна економіка: ціна держави*. 2014. Вип. 25. URL: <http://costua.com/files/report-infrastructure.pdf> (дата звернення: 03.12.2020).
4. Батішева С. Фінансування капітальних вкладень місцевих бюджетів. *Наукові праці НДФІ*. 2009. Вип. 3(48). С. 35–42.
5. Ковалівська С. Видатки бюджету – 2016: без інвестицій і реформ. URL: <http://ukrreal.info/ua/ekonomika/77382-vidatki-byudzhetu-2016-bez-investitsiy-i-reform> (дата звернення: 03.12.2020).
6. Гордієнко О. Капітальні інвестиції: зміст, роль та місце у державній інвестиційній діяльності. *Державне будівництво*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_33 (дата звернення: 04.12.2020).
7. Єршова Г. Що заважає ефективній реалізації державних інвестиційних проєктів? 2018. URL: <https://www.obozrevatel.com/my/economy/43650-scho-zavazhae-efektivnij-realizatsii-derzhavnih-investitsijnih-proektiv.htm> (дата звернення: 04.12.2020).
8. Федорчак О. Проблеми державного інвестування в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія : Державне управління*. 2017. № 4. С. 45–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2017_4_8 (дата звернення: 04.12.2020).
9. Україна: оцінка управління державними інвестиціями. 2012. Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Світовий банк. URL: <https://issuu.com/world.bank.europe.central.asia/docs/ukraine-pim-ukr> (дата звернення: 09.11.2020).
10. Звіт з ефективності управління державними фінансами в Україні за 2015 рік. Київ, 2016. URL: <http://gogov.org.ua/news/opublikovano-zvit-dvfvz-z-efektivnosti-upravlinnya-derzhavnimi-finansami-v-ukrayini-za-2015-rik> (дата звернення: 09.11.2020).
11. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо державних інвестиційних проєктів : Закон України від 7 квітня 2015 року № 288-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 24. Ст. 172.

12. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646.

13. Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення : Постанова національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14 вересня 2017 року № 1131. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1131874-17#Text> (дата звернення: 09.12.2020).

14. Про державні цільові програми : Закон України від 18 червня 2004 року № 1621-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 25. Ст. 1042. Ст. 352. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> (дата звернення: 09.12.2020).

15. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : Постанова КМУ від 31 січня 2007 року № 106. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.12.2020).

16. Звіти про стан виконання державних цільових програм. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=DerzhavniTsiloviProgrami> (дата звернення: 10.12.2020).

References:

1. Making Public Investment more efficient. IMF. URL: http://www.cica.net/wp-content/uploads/2016/06/160202_IMF_-Making-public-investment-more-efficient_1.pdf (accessed 08 November 2020).

2. The Power of Public Investment Management: Transforming Resources into Assets for Growth. WBG (2014) URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/20393> (accessed 08 November 2020).

3. Leshchenko N. (2014) Investyciji za rakhunok bjudzhetu: shho ce take? [Investment from the state budget: what is that?] *Populjarna ekonomika: cina derzhavy* [Popular economy: price of state]. URL: <http://costua.com/files/report-infrastructure.pdf> (accessed 03 December 2020).

4. Batisheva S. (2009) Finansuvannja kapitalnykh vkladanj miscevykh bjudzhetiv [Financing of capital investment of local budget]. *Nauk. pr. NDFI*, pp. 35–42.

5. Kovalivjska S. (2016) Vydatky bjudzhetu – 2016: bez investycij i reform [Budget expenditures – 2016: without investment and reform]. URL: <http://ukreal.info/ua/ekonomika/77382-vidatki-byudzhetu-2016-bez-investitsiy-i-reform> (accessed 03 December 2020).

6. Ghordijenko O. (2012) Kapitaljni investyciji: zmist, rolj ta misce u derzhavnij investycijnij dijalnosti [Capital investment: content, role and place at the state investment activity]. *Derzh. budivnyctvo* [Public construction], no. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_33 (accessed 04 December 2020).

7. Jershova Gh. (2018) Shho zavazhaje efektyvnij realizaciji derzhavnykh investycijnnykh proektiv? [What hinders the effective implementation of public investment projects?]. URL: <https://www.obozrevatel.com/my/economy/43650-scho-zavazhae-efektivnij-realizatsii-derzhavnih-investitsijnnykh-proektiv.htm> (accessed 04 December 2020).

8. Fedorchak O. (2017) Problemy derzhavnogho investuvannja v Ukrajinu [Issues of state investment in Ukraine]. *Visnyk Nacionalnoji akademiji derzhavnogho upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy. Serija : Derzhavne upravlinnja* [Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Series: Public Administration], no. 4, pp. 45–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2017_4_8 (accessed 04 December 2020).

9. Ukrajinu: ocinka upravlinnja derzhavnymy investycijamy. 2012 [Ukraine: public investment assessment 2012]. *Mizhnarodnyj bank rekonstrukciji ta rozvytku. Svitovyj bank* [IBRD, World bank]. URL: <https://issuu.com/world.bank.europe.central.asia/docs/ukraine-pim-ukr> (accessed 09 November 2020).

10. Zvit z efektyvnosti upravlinnja derzhavnymy finansamy v Ukrajinu za 2015 rik. Kyjiv [Report on effectiveness of public finance management 2015]. Kyiv, 2016. URL: <http://gogov.org.ua/news/opublikovano-zvit-dvfvz-z-efektivnosti-upravlinnja-derzhavnymi-finansami-v-ukrayini-za-2015-rik> (accessed 09 November 2020).

11. Pro vnesennja zmin do Bjudzhetnogho kodeksu Ukrainy shhodo derzhavnykh investycijnnykh proektiv: Zakon Ukrainy vid 07 kvit. 2015 roku № 288-VIII [Amendments to the Budget Code concerning to the public investment projects. Law of Ukraine dated 07 Apr. 2015 № 288]. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. [Bulletin of the Verhovna Rada of Ukraine], 2015, no. 24, p. 172.

12. Pro investycijnnu dijalnistj: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 № 1560-XII [On Investment activity. Law of Ukraine dated 18.09.1991 № 1560-XII]. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verhovna Rada of Ukraine], 1991, no. 47, p. 646.

13. Postanova NKRJeKP “Pro zatverdzhennja Porjadku rozroblennja, pohodzhenja ta zatverdzhennja investycijnnykh prohram sub'ektiv goshpodarjuvannja u sferi centralizovanogho vodopostachannja ta vodovidvedennja” 14.09.2017 № 1131 [Resolution of National Commission on tariffs regulating “On approval of the Procedure for development, coordination and approval of investment programs of business entities in the field of centralized water supply and sewerage” 14.09.2017 № 1131]. *Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”* [date base Legislation of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1131874-17#Text> (accessed 09 December 2020).

14. Pro derzhavni ciljovi prohramy Zakon Ukrainy vid 18.06.2004 № 1621-IV [About the state target programs. Law of Ukraine dated 18.06.2004 № 1621-IV]. *Vidom. Verkh. Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> (accessed 09 December 2020).

15. Postanova KМУ vid 31.01.2007 № 106 “Pro zatverdzhennja Porjadku rozroblennja ta vykonannja derzhavnykh ciljovykh program” [Resolution of CMU dated 31.01.2007 № 106 “On approval of the Procedure for development and implementation of state target programs”]. *Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”* [date base “Legislation of Ukraine”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text> (accessed 10 December 2020).

16. Zvit pro stan vykonannja derzhavnykh ciljovykh program za 2018 rik [Report about performance of state target programs in 2018]: web-site of Mineconomy. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=DerzhavniTsiloviProgrami> (accessed 10 December 2020).